

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
: กรณีศึกษาอุทากิบาลแม่สาย

นางสาวอัญญา หรินทรเวช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-370-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

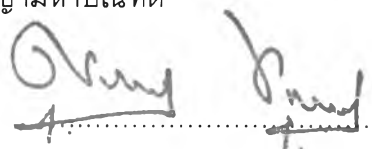
THE DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TOURISM AND COMMERCIAL BORDER TOWN
: A CASE STUDY OF MAE SAI SANITARY DISTRICT

Miss.Archada Harintornvech

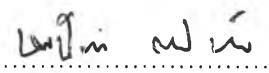
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning
Department of Urban and Regional Planning
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998
ISBN 974-332-370-8

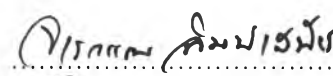
หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน : กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย
โดย	นางสาวอัญญา หรินทรเวช
ภาควิชา	การวางแผนภาคและเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์

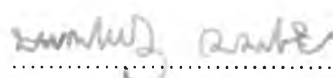
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นพนนท์ ตาปนานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บรรณศิริชษฐ์ เมฆวิชัย)

.....กรรมการ
(นายธีระพันธุ์ ทองประวีติ)

อัญญา หรินทรเวช : แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน : กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย
(THE DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TOURISM AND COMMERCIAL BORDER TOWN :
A CASE STUDY OF MAE SAI SANITARY DISTRICT) อ. ที่ปรึกษา: รศ. จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์;
188 หน้า. ISBN 974-332-370-8.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาเมือง ศึกษาบทบาทและศักยภาพของพื้นที่ทั้งในด้านการค้าและการท่องเที่ยว เพื่อจะได้ทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวของเมืองในอนาคต พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนา และแนวทางแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเมือง และเหมาะสมกับพื้นที่

การศึกษพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินของสุขาภิบาลส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย ชนบทเกษตรกรรมและการค้าพาณิชยกรรม สำหรับสถานการณ์การค้าชายแดนและการท่องเที่ยวในช่วงปี 2535 - 2540 ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคมของสุขาภิบาลแม่สาย มีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือการค้าชายแดนมีสภาพดีขึ้นในแต่ละปีมีมูลค่าการค้าเกิน 1,000 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอดและต่อเนื่องทุกปี ในด้านการท่องเที่ยวพบว่าแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่ด้านการค้าชายแดนแม่สาย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของสุขาภิบาลแม่สายในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี สร้างรายได้ให้กับสุขาภิบาลแม่สายเป็นจำนวนมาก และคาดว่าสภาพการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวของสุขาภิบาลแม่สาย จะมีแนวโน้มที่ดีและเพิ่มสูงขึ้นต่อไปอีกในอนาคต ศักยภาพที่สำคัญซึ่งส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ ศักยภาพด้านที่ตั้ง ด้านความมั่นคงของประเทศ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว นอกจากนี้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการขยายตัวทั้งด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวแล้ว ยังส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีโอกาสสำคัญ ๆ ได้แก่ โอกาสการเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน การเป็นเมืองหน้าด่านประตูการค้าชายแดน การขยายการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน การขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในอนาคตอีกด้วย

การขยายตัวของสุขาภิบาลแม่สาย ได้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมมีการกระจุกตัวในสุขาภิบาลเพิ่มมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนความหนาแน่นของประชากรอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของเมืองทำให้เกิดปัญหามากมายในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการจราจรคับคั่ง ปัญหาการระบายน้ำทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ปัญหาการก่อกองขยะมูลฝอย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษานี้ ได้แก่แนวทางการพัฒนาเมืองสุขาภิบาลแม่สาย ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ทั้งนี้เพื่อให้สุขาภิบาลแม่สายสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้คลี่คลายไปในทางที่ดี และต้องไม่เกิดปัญหาใหม่ตามมาด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและโอกาสในด้านการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สาย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนต่อไปในอนาคต

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนภาค
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ อัญญา หรินทรเวช
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จารุวรรณ ลิ้มปเสนีย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C853308 : MAJOR URBAN AND REGIONAL PLANNING

KEY WORD: DEVELOPMENT GUIDELINES / TOURISM / BORDER TOWN / MAE SAI
ANCHADA HARINTORNVECH : THE DEVELOPMENT GUIDELINES FOR
TOURISM AND COMMERCIAL BORDER TOWN : A CASE STUDY OF MAE SAI
SANITARY DISTRICT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHARUVAN
LIMPASANEE, Ed.D. 188 pp. ISBN 974-332-370-8.

The objectives of this research are to study the geographical, economic and social aspects of Amphoe Mae Sai and Mae Sai Sanitary district as well as the problems of urbanization and to study the roles and potentials of the area in term of trade and tourism in order to get the trends of future urbanization development and suggest the ways of development and problem solving suitable for the town environs.

This study discovered that the majority of land use in the sanitary district was for living residential, agricultural and commercial area. During 1992-1997 trade and tourism in the border were vital driving force for the increase of economy along Mae Sai border, which had been several consecutive estimated over a billion baht annually for years. Tourism had also been continuously increased as the major income to the sanitary district. It was expected that trade and tourism would be increased and be taken a positive trend in the future. The potential driving Mae Sai sanitary district to a rapid increase was favorable location national security, good public infrastructure and prosperous border trade and tourism. Beside making the area a trade and tourism boom, these factors also pushed the sanitary district in other opportunities, such as, a communication center among the upper Mae Kong River sub-regional countries, a gateway for trade and tourism between neighbor countries and a base for export oriented agriculture and industries.

The urbanization of the town resulted in the congestion of social and economic activities in the sanitary district. It lead to the accelerated development in physical , social and traditional aspects as well as population density. These unfavorable consequence are traffic congestion, poor drainage system and the problem in waste disposal management.

The guidelines for solving some problems of Mae Sai Sanitary district are urbanized development which the means to develop the border trade and tourism in ways that they can solve the current problems, prevent new ones, and promote development area for appropriating in the present situations and future trends. Its potentials and open opportunities for the place to be developed as the center of the border trade and tourism in the upper Mae Kong River sub-region in the future.

ภาควิชา.....การวางแผนภาคและเมือง.....

สาขาวิชา.....การวางแผนภาค.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติ.....อ.ชญา หรินทรวงค์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อ.ชญา หรินทรวงค์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มปะเนียร อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมทั้ง คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งให้คำแนะนำและชี้แจงแนวทางการตรวจแก้วิทยานิพนธ์ จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองทุกท่าน ผู้ซึ่งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้รู้ตลอดระยะเวลาของการเข้ามาศึกษา ณ ที่นี้

ผู้ศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ซึ่งเป็นกำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

อัญชฎา หรินทรเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
สารบัญแผนที่.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขต ขั้นตอนและวิธีการศึกษา.....	3
1.5 สถิติและเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ความหมายของเมือง.....	6
2.2 องค์ประกอบของเมือง.....	7
2.3 การวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนา.....	8
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.....	10
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของอำเภอแม่สาย.....	19
3.1 ประวัติอำเภอแม่สาย.....	22
3.2 สภาพทั่วไปทางกายภาพ.....	22
3.2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง.....	22
3.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ และการตั้งถิ่นฐาน.....	27
3.2.3 ลักษณะภูมิอากาศ.....	31
3.2.4 แหล่งน้ำและการใช้ประโยชน์.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.5 ลักษณะดิน	33
3.2.6 ทรัพยากรธรรมชาติ	33
3.2.7 พื้นที่และการใช้ประโยชน์	35
3.3 ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	38
3.3.1 การคมนาคมและขนส่ง	38
3.3.2 ไฟฟ้า	43
3.3.3 ประปา	44
3.3.4 การสื่อสารและโทรคมนาคม	47
3.4 ลักษณะทางประชากรและสังคม	47
3.4.1 จำนวนประชากร	47
3.4.2 ความหนาแน่นของประชากร	49
3.4.3 การเปลี่ยนแปลงของประชากร	56
3.4.4 การคาดประมาณประชากรในอนาคต	58
3.4.5 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	62
3.4.6 ลักษณะทางสังคม	63
3.5 สภาพทางเศรษฐกิจอำเภอแม่สาย	71
3.5.1 การเกษตรกรรมและการปศุสัตว์	71
3.5.2 การค้าพาณิชยกรรม	72
3.6 การค้าชายแดนระหว่างประเทศ.....	78
3.6.1 ช่องทางติดต่อการค้า.....	80
3.6.2 ประเทศคู่ค้า	81
3.7 การค้าชายแดนด่านแม่สาย.....	83
3.7.1 การนำเข้า.....	84
3.7.2 การส่งออก	90
3.8 การท่องเที่ยวอำเภอแม่สาย.....	93
3.8.1 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอำเภอแม่สายและอำเภอใกล้เคียง	93
3.8.2 สถานการณ์การท่องเที่ยว	101
3.8.3 คาดประมาณการนักท่องเที่ยวในสุขภาพแม่สาย	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ศักยภาพ โอกาส และแนวโน้มการขยายตัวของสุขาภิบาลแม่สาย	107
4.1 การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย	107
4.1.1 การกำหนดปัจจัย	107
4.1.2 การวัดค่าปัจจัย	108
4.1.3 ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์	108
4.1.4 เกณฑ์ในการวัดค่าปัจจัยแต่ละตัว	109
4.1.5 ศักยภาพของพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย	113
4.1.6 การใช้ประโยชน์พื้นที่สุขาภิบาลแม่สายในอนาคต	118
4.2 โอกาสการพัฒนาของสุขาภิบาลแม่สาย	121
4.2.1 โอกาสการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำดอนบน	121
4.2.2 โอกาสเป็นเมืองหน้าด่านประตูการค้าชายแดน	122
4.2.3 โอกาสการขยายตัวการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับ ประเทศเพื่อนบ้าน	123
4.2.4 โอกาสขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการ ส่งออก	125
4.3 ศักยภาพของสุขาภิบาลแม่สาย	126
4.3.1 ศักยภาพด้านที่ตั้ง	126
4.3.2 ศักยภาพด้านความมั่นคงของประเทศ	126
4.3.3 ศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน	127
4.3.4 ศักยภาพด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดน	128
4.3.5 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	129
บทที่ 5 บทบาท ปัญหาการพัฒนาอำเภอแม่สายและแนวทางแก้ไข	133
5.1 บทบาทอำเภอแม่สาย	133
5.2 บทบาทและปัญหาของสุขาภิบาลแม่สาย	140
5.2.1 ปัญหาทางกายภาพ	141
5.2.2 ปัญหาการขยายตัวของเมือง	146
5.2.3 ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม	152

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.4 ปัญหาอุปสรรคการท่องเที่ยว	159
5.2.5 ปัญหาอุปสรรคการค้าชายแดน	162
บทที่ 6 ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	170
6.1 ผลการศึกษา.....	170
6.2 แนวทางการพัฒนา.....	172
6.2.1 แนวทางการพัฒนาอำเภอแม่สาย	172
6.2.2 แนวทางการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สาย	174
6.3 ข้อจำกัดของการศึกษา	178
6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำวิจัยต่อไป	179
รายการอ้างอิง	180
ภาคผนวก	182
ประวัติผู้ศึกษา.....	188

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	เงินภาษีที่เก็บได้ของจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทภาษี เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2539	20
3.2	พื้นที่จำแนกเป็นรายตำบลของอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	29
3.3	การใช้ประโยชน์พื้นที่ของอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2535	36
3.4	การใช้ประโยชน์พื้นที่ของสุขาภิบาลแม่สาย พ.ศ. 2540	38
3.5	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2538	45
3.6	การประปา และเขตจำหน่ายน้ำของสำนักงานประปาเขต 9 ในจังหวัดเชียงราย	46
3.7	กำลังการผลิตน้ำประปา ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ ปริมาณน้ำจ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์และรั่วไหล และจำนวนผู้ใช้น้ำประปา เป็นรายอำเภอ ของจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2538	46
3.8	จำนวนประชากร พื้นที่ ความหนาแน่น จำนวนเพิ่มประชากร ของสุขาภิบาลแม่สาย และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2540.....	48
3.9	พื้นที่ จำนวนประชากร ความหนาแน่น การเปลี่ยนแปลง และอัตราการเพิ่มประชากร ระดับตำบล ของอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2540.....	50
3.10	ชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด 6 อันดับแรก ของจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2537.....	51
3.11	การเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่อำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สาย ในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2540	56
3.12	อัตราการเติบโต และคาดประมาณประชากร ในพื้นที่อำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สาย ปี พ.ศ. 2545, 2550 และ 2560	56
3.13	จำนวนประชากรคาดประมาณ 20 ปีข้างหน้า ของอำเภอแม่สายจากปี พ.ศ. 2540	60
3.14	จำนวนประชากรคาดประมาณ 20 ปีข้างหน้า ของสุขาภิบาลแม่สายจากปี พ.ศ. 2540	61
3.15	เพศ อายุ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	62
3.16	ข้อมูลด้านการศึกษาอำเภอแม่สาย พ.ศ. 2541	64
3.17	สถิติข้อมูลคดีอาญาอำเภอแม่สาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2540	69
3.18	สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอแม่สาย พ.ศ. 2540	71
3.19	สภาพการปศุสัตว์อำเภอแม่สาย	72
3.20	ประเภทกิจการในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2540	73
3.21	ประเภทกิจการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.22	ระยะเวลาประกอบอาชีพ และรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง 77
3.23	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประเภทสินค้าของสุขาภิบาลแม่สายซึ่งเป็นที่นิยมมากที่สุดของนักท่องเที่ยว..... 78
3.24	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับนโยบายด้านต่าง ๆ ของภาครัฐที่มีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจของตน 85
3.25	มูลค่าการค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรในภาคเหนือ พ.ศ. 2538 – 2540 86
3.26	มูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายกับสาธารณรัฐเมียนมาร์-สปป.ลาว-จีน (ตอนใต้) พ.ศ. 2538 – 2540 87
3.27	การค้าชายแดนภาคเหนือกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ ผ่านด่านศุลกากรต่าง ๆ ในภาคเหนือปี พ.ศ. 2535 – 2540 88
3.28	การค้าชายแดนอำเภอแม่สายกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ ผ่านด่านศุลกากรแม่สาย ปี พ.ศ. 2535 – 2540 88
3.29	สถิติการจับกุมสินค้าลักลอบหนีศุลกากร ด้านศุลกากรแม่สาย ปี พ.ศ. 2538 – 2541 89
3.30	รายการสินค้านำเข้าจากสาธารณรัฐเมียนมาร์ 10 อันดับ ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2541 89
3.31	รายการสินค้าส่งออกสู่สาธารณรัฐเมียนมาร์ 10 อันดับ ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2541 90
3.32	ประเภทของแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว 92
3.33	การรับทราบข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการขยายตัวของสุขาภิบาลแม่สาย ในด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว 93
3.34	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอำเภอแม่สายและอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว 99
3.35	สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2535 – 2540 102
3.36	จำนวนนักท่องเที่ยวคาดประมาณ 20 ปีข้างหน้า ของสุขาภิบาลแม่สาย จากปี พ.ศ. 2540 104
3.37	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศ ของอำเภอแม่สายได้มีส่วนชักนำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น 105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.38	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับจุดเด่นของอำเภอแม่สาย ที่มีส่วนทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมเป็นจำนวนมากตลอดปี	105
4.1	ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่สุขาภิบาลแม่สายในแต่ละประเภทกิจกรรม และการให้ค่าน้ำหนัก	109
4.2	ระดับศักยภาพแห่งการพัฒนาพื้นที่	113
4.3	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับอำเภอในจังหวัดเชียงรายที่มีศักยภาพความพร้อมด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวมากที่สุด	129
4.4	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับศักยภาพความพร้อมของสุขาภิบาลแม่สายเพื่อรองรับการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว	131
4.5	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีศักยภาพด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว	132
4.6	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดสาขาทำการหลายแห่งของธนาคารหลายแห่งในสุขาภิบาลแม่สาย	132
4.7	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประเภทรูทกิจที่มีศักยภาพความพร้อมมากที่สุดทางด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว	132
5.1	จำนวนโครงการ/กรม ของอำเภอแม่สาย จาก 8 กระทรวง 2 หน่วยงานเสริม ตามแผนความต้องการของจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2543	136
5.2	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สาย	153
5.3	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าทางด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี	153
5.4	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับของการได้รับการส่งเสริมโดยตรงทางธุรกิจจากฝ่ายต่าง ๆ	154
5.5	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการได้รับการส่งเสริมทางธุรกิจ	154
5.6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างจากการแข่งขันทางการค้าอันเนื่องมาจากการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สาย	155
5.7	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในเขตสุขาภิบาลแม่สายเป็นจำนวนมาก	156

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.8	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนพัฒนาที่ผ่านมาของสุขาภิบาลแม่สายเพื่อให้เป็นเมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว	156
5.9	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สายโดยอาศัยศักยภาพด้านภูมิศาสตร์	157
5.10	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแก้ไขด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเมือง	157
5.11	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแก้ไขด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเมือง	163
5.12	สรุปประเด็นปัญหาในอำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สาย และแนวทางแก้ไขปัญหา	164

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
3.1	แสดงพื้นที่จำแนกเป็นรายตำบลของอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 29
3.2	แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2535 ... 36
3.3	แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่ของสุขาภิบาลแม่สาย พ.ศ. 2540 38
3.4	แสดงการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของอำเภอแม่สาย ปีงบประมาณ 2538 46
3.5	แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สายและอำเภอแม่สาย พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2540 48
3.6	แสดงชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง 6 อันดับแรก ของจังหวัด เชียงราย ปี พ.ศ. 2533 51
3.7	แสดงชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง 6 อันดับแรก ของจังหวัด เชียงราย ปี พ.ศ. 2537 52
3.8	แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นระดับตำบลของอำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย พ.ศ. 2535 53
3.9	แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นระดับตำบลของอำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย พ.ศ. 2540 53
3.10	แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่อำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สาย ในช่วง ปี พ.ศ. 2535 – 2540 57
3.11	แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในพื้นที่อำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สาย ในช่วง ปี พ.ศ. 2545, 2550 และ 2560 57
3.12	แสดงคดีอาญาอำเภอแม่สายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2540 69
3.13	แสดงประเภทของร้านค้าในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย ปี พ.ศ. 2535 และ 2538 74
3.14	แสดงประเภทของการบริการในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย ปี พ.ศ. 2535 และ 2538 74
3.15	แสดงประเภทโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย ปี พ.ศ. 2535 และ 2538 75
3.16	แสดงประเภทกิจการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย 77
3.17	แสดงมูลค่าการนำเข้าผ่านด่านศุลกากรในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2538 – 2540 86
3.18	แสดงมูลค่าการส่งออกผ่านด่านศุลกากรในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2538 – 2540 87
3.19	แสดงมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายกับสาธารณรัฐเมียนมาร์-สปป.ลาว-จีน (ตอนใต้) พ.ศ. 2538 – 2540 87
3.20	แสดงการค้าชายแดนภาคเหนือกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ผ่านด่านศุลกากรต่าง ๆ ใน ภาคเหนือ พ.ศ. 2535 – 2540 88

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

แผนภูมิที่	หน้า
3.21 แสดงการค้าขายแดนอำเภอแม่สายกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ผ่านด่านศุลกากรแม่สาย ปี พ.ศ. 2538 – 2540	89

สารบัญแนพื้นที่

อันดับแผนที่	หน้า
3.1	อำเภอแม่สาย 21
3.2	เขตการปกครองจังหวัดเชียงราย 24
3.3	เขตการปกครองอำเภอแม่สาย 25
3.4	ขอบเขตสุขาภิบาลแม่สาย 26
3.5	ลักษณะภูมิประเทศของสุขาภิบาลแม่สาย 30
3.6	แม่น้ำและลำน้ำต่าง ๆ ในเขตสุขาภิบาลแม่สาย 34
3.7	การใช้ประโยชน์ที่ดินสุขาภิบาลแม่สาย พ.ศ. 2540 40
3.8	เส้นทางคมนาคมจากอำเภอเมืองเชียงราย ถึงอำเภอแม่สาย 41
3.9	โครงข่ายถนนในสุขาภิบาลแม่สาย 42
3.10	ความหนาแน่นของจำนวนครัวเรือนในสุขาภิบาลแม่สาย 54
3.11	อันดับความหนาแน่นของชุมชน จังหวัดเชียงราย 55
3.12	การกระจายตัวของสถานศึกษา 65
3.13	การกระจายตัวของศาสนสถาน 67
3.14	ที่ตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภอแม่สาย 68
3.15	การกระจายตัวของสาธารณะ 79
3.16	การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย 100
4.1	การคำนวณศักยภาพแห่งการพัฒนาของพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย 115
4.2	ผลของศักยภาพแห่งการพัฒนาพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย 116
4.3	แนวโน้มการพัฒนาพื้นที่ของสุขาภิบาลแม่สาย 117
4.4	การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต 120
4.5	โครงการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ 124
5.1	โครงการก่อสร้างทางหลวงและสะพานแห่งที่ 2 137
5.2	โครงการปรับปรุงถนนสายรอง 138
5.3	บริเวณที่กักน้ำท่วม 142
5.4	แนวปรับปรุงระบบระบายน้ำใหม่ 143
5.5	แนวป้องกันน้ำท่วม 144
5.6	โครงการติดตั้งสัญญาณไฟจราจร 149